

Απ'τη λαογραφία της Ερεσού: Η φτερωτή πανίδα κι ο κοκκινολαίμης

Πολιτισμός / Λαογραφία-Παράδοση

Νίκος Καρύδης, Θεολόγος, Λαμπαδάριος Ι.Ν. Αγίου Θεράποντος Μυτιλήνης

Πολύ όμορφες είναι οι ερεσιώτικες αυλές με τα λογίων λογίων άνθη και καλλωπιστικά φυτά μέσα στις γιωμένες τενεκεδένιες γλάστρες από τα δοχεία που παλιότερα έβαζαν το περίφημο «Κασέρι Ερεσού - Π.Ο.Π.». Γεμάτες πρασιές, τριανταφυλλιές, ωραίο φύλλο, ερωτάδες, υπομονές, βιγόνια, μαϊντανούς και μαρούλια. Γλάστρες στολισμένες πάνω σε παλιές σφίδες, παρτέρια με ένα σωρό λουλούδια, λεμονιές, πορτοκαλιές ή νερατζιές είναι μερικά στοιχεία που συνθέτουν μια γλυκιά παραδοσιακή αυλή στην Ερεσό, όπως αυτή των παιδικών μας χρόνων, της γιαγιάς και του παππού.

Και κάποια στιγμή μετά το μεσημεριανό γεύμα θα σου πει η γιαγιά «Άμε να κ'νάξ'ς του τραπεζομάντ'λου να φας τα πλιά τα ψίχ'λα!». Κι εσύ βγαίνεις χαρά χαστός και το τινάζεις σε μιαν ακριούλα ή μέσα στο μπαχτσιδέλ' με την ελπίδα ότι κάποια στιγμή θα έρθει κάποιο πουλάκι να φάει τα ψιχία της τραπέζης. Και κάθεσαι πίσω απ'το τζάμι της κουζίνας να αναμένεις σαν παιδί και να χαρείς βλέποντας ότι ο κόπος σου ανταμείφθηκε.

Στην Ερεσό με το μεγάλο Κάμπο, τους χειμάρρους και την πλούσια βλάστηση που τους περιβάλλει ως γνωστό υπήρχε ήδη απ'τα παλιότερα χρόνια πλούσια φτερωτή πανίδα. Ο Κάμπος ήταν γεμάτος από μεγάλα πουλιά όπως αετοί, γεράκια, γλάροι που φώλιαζαν σε όλα το μήκος και το πλάτος του πρασίνου μας, μα και μικρά πουλιά όπως σπουργίτια, κοτσίφια, καρδερίνες, κοκκινολαίμηδες, πολλά απ' τα οποία συνηθίζουν ακόμα να ξαποσταίνουν ακόμα και μέσα στις αυλές μας. Ποιος θα ξεχάσει ακόμα τους πελαργούς που κάθε χρόνο έρχονταν και έφτιαχναν τη φωλιά τους στο καμπαναριό της Παναγίας ή ποιο δε θυμάται το «Χρηστάκια», το διάσημο πελεκάνο της Ερεσού.

Αν ρωτήσεις κάποιον παλιό χωριανό θα ακούσεις να λέει «είδω πάνω τα πιο παλιά κακάριζαν κοπάδια οι πέρδικες».

Γεγονός που μαρτυρεί την πλούσια φτερωτή πανίδα της Ερεσού είναι και τα πολλά

ονόματα που έχει αποδώσει το λαϊκό στοιχείο σε διάφορες τοποθεσίες μας. Ας θυμηθούμε τα τοπωνύμια «Πιστεριά» (Περιστεριά), «Κουκβάγιες», «Σκορδαλός», «Αητός» .

Δυστυχώς, η μαζική αύξηση του κυνηγιού, η λαθροθηρία, η υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και άλλων δηλητηρίων, η μόλυνση των ποταμών μας από τα διάφορα απόβλητα έχουν οδηγήσει και στη μείωση των πουλιών μας.

Το τραπεζομάντηλο του φαγητού όμως που τινάζει μια ερεσιωτοπούλα στην αυλή της σίγουρα θα προσελκύει κάποιον κοκκινολαίμη, ο οποίος θα κάνει στέκι τη λεμονιά της αυλής για να τρέφεται από «τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν» (Μάτθ., ιε, 27).

Κάπως έτσι συμβαίνει εδώ και χρόνια και στη δική μας αυλή, όπου ο εικονιζόμενος κοκκινολαίμης παρομονεύει κάθε απόγευμα να τον ταΐσει η γιαγιά μου. Κι όχι μόνο αυτό αλλά πιάνουν και μπαφίρα, αφού τον φωνάζει και τον καλωσορίζει η νοικοκυρά: «Ὡ καλῶς το, ὦ καλῶς το! Ἐλα, ἔλα!».

Μέσα στο διάβα της ιστορίας η συνεχής επίσκεψη των πουλιών στις αυλές μας έχουν διαμορφώσει και μια λαογραφία που θέλει να πιστεύει ότι τα πουλιά είναι ή συμβολίζουν τις ψυχές των προσφιλών μας που αν και έχουν φύγει, παραμένουν συνεχώς κοντά μας και μας επισκεπτόνται. Μια απόρροια αυτού είναι και η συνήθεια να σκορπούν το σιτάρι στα τριήμερα κάποιου θανόντος, ώστε να έρθει η ψυχή του με τη μορφή κάποιου πουλιού και να το φάει.

Ο κοκκινολαίμης είναι στρουθιόμορφο πτηνό της οικογενείας των Μυιοθηριδών, που απαντά και στον ελλαδικό χώρο. Η επιστημονική ονομασία του είδους είναι *Erithacus rubecula* και περιλαμβάνει εννιά υποείδη. Στην Ελλάδα απαντά το υποείδος *Erithacus rubecula rubecula*. Ο κοκκινολαίμης, από τα χαρακτηριστικότερα ωδικά πτηνά της ελληνικής και ευρωπαϊκής ορνιθοπανίδας, αποτελεί κόσμημα για τους κήπους και τα πάρκα σε όλες τις περιοχές κατανομής του. Είναι, από τα πιο κοινά πτηνά σε όλες τις χώρες όπου απαντά και, από τα πλέον αγαπητά, όχι μόνον για τα όμορφα χρώματά του, αλλά κυρίως για το δυνατό και μελωδικό τραγούδι του.

Σημ.: Ο συγκεκριμένος κοκκινολαίμης έχει συνηθίσει την αυλή μας, ώστε να ποζάρει κιόλας χωρίς να φοβάται μπροστά στη φωτογραφική μηχανή.

<https://bit.ly/3Iwonpv>